

"מינימום הומניטרי"

חלקה של ישראל ביצירת חוסר ביטחון תזונתי

ומשבר מים ברצועת עזה

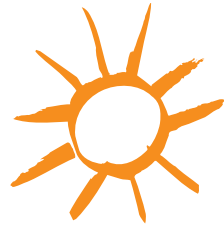
תקציר

דצמבר 2010

רופאים לזכויות אדם - ישראל (ע"ר)
أطباء لحقوق الإنسان - إسرائيل
Physicians For Human Rights - Israel

רופאים לזכויות אדם - ישראל (ע"ר)
أطباء لحقوق الإنسان-إسرائيل
Physicians For Human Rights - Israel

"מינימום הומניטארי":
חלקה של ישראל ביצירת חוסר ביטחון תזונתי
ומשבר מים ברצועת עזה

דצמבר 2010

תקציר

**"מינימום הומניטארי":
חלקה של ישראל ביצירת חוסר ביטחון תזונתי
ומשבר מים ברצועת עזה**

דצמבר 2010

תקציר

כתיבה: פיונה רייט ושרה רובינסון

תחקיר: פיונה רייט, שרה רובינסון וסמיה ג'בארין

צילום שער: איאד אלבאבא, יוניצף - השטחים הכבושים (OPT)

עיצוב: דוד מוסקוביץ

דפוס: גפרורי דפדפת

תודה מיוחדת שלוחה לפרופ' ג'ון יודקין (University College London, אנגליה), דר' קולין דואק (Vrije University, הולנד) ודר' אנט הובר לי (אוניברסיטת טופטס, ארה"ב) על שניאותו לכתוב חוות דעתם המקצועית ביחס לנושאי הדו"ח.

כתיבתו של דו"ח זה התאפשרה הודות לתמיכה הנדיבה של הקרנות הבאות:

Christian Aid, Diakonia, EED and HEKS-EPER.

תודה מיוחדת ל - **medico international** על תרומתם בתרגום התקציר לגרמנית ובהפצתו.

"לדאוג לשיפור תזונה, לספק מזון בריא ולשמור על ביטחון תזונתי לאורך כל שלבי החיים, תוך שמירה על בריאות הציבור ותנאים המאפשרים פיתוח בר קיימא".

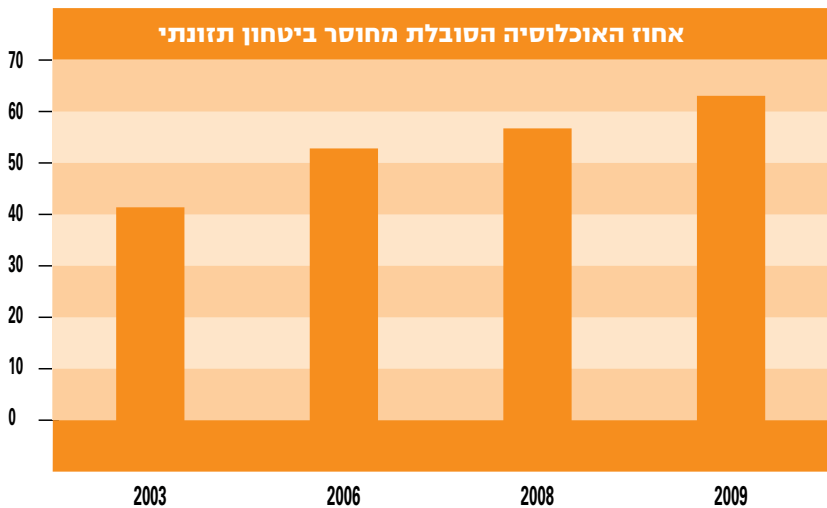
מתוך: הנחייה מספר תשע להנחיות ארגון הבריאות העולמי בדבר אחריות מדינות לבריאות, תכנית העבודה של ארגון הבריאות העולמי לשנת 2008-2009.

תוכן עניינים

5	תקציר
13	חוות דעת מומחים
16	תגובת דובר צה"ל

הדו"ח "מינימום הומניטארי": חלקה של ישראל ביצירת חוסר ביטחון בתזונה ומשבר מים ברצועת עזה" בוחן את השאלה כיצד מדיניות הסגר של ישראל הביאה את רצועת עזה למצב של תת פיתוח, לפיו נמנעת מהפלסטינים האפשרות לחיות חיים בכבוד. הדו"ח בוחן שאלה זו באמצעות דיון בתופעת מחוסרי הביטחון התזונתי ובאיכות הירודה של מי השתייה ברצועת עזה.

החלק הראשון של הדו"ח עוסק בחוסר ביטחון תזונתי ברצועת עזה ודן בחלקה של מדינת ישראל ביצירתו ובשימורו. לפי World Food Programme, חוסר ביטחון תזונתי מוגדר כ"היעדר גישה למזון מזין, בטוח לאכילה ובכמות מספקת, באופן המתאים לצרכים תזונתיים ולהעדפות האישיות של בני אדם, לצורך ניהול חיים פעילים ובריאים". רמת חוסר הביטחון התזונתי עלתה באופן עקבי מאז 2003. נכון לתחילת שנת 2010, 61 אחוז מאוכלוסיית רצועת עזה (973,600 מתוך 1.5 מיליון איש) מוגדרת כסובלת מחוסר ביטחון תזונתי, ו-16 אחוז נוספים (218,950 איש) מצויים בסיכון להיכנס למעגל מחוסרי ביטחון תזונתי. מניתוח הנתונים עולה כי מצב של חוסר ביטחון תזונתי ברצועת עזה אינו נגרם ממחסור בזמינות של מזון, אלא הוא תוצאה של המצב הכלכלי הירוד. מצב זה יוצר קשיים בהשגת המזון עבור משקי בית רבים, ומגביר את התלות בסעד הומניטארי. נכון למחצית השנייה של 2009, 71 אחוזים ממשקי הבית בעזה קיבלו עזרה הומניטארית בצורה זו או אחרת.

איור מספר 1: תרשים המראה עלייה ברמת חוסר הביטחון התזונתי ברצועת עזה.

ההיקף הגבוה של סיוע הומניטארי הוא הסיבה לכך שרצועת עזה אינה סובלת נכון למועד כתיבת שורות אלה ממשבר תזונה כולל. ארגוני סיוע הומניטאריים מספקים תלושי מזון המאפשרים לאנשים לשמור על תזונה

הומניטארי" ברצועת עזה. עקרון זה מפורט במסמך צבאי ישראלי שכותרתו: "צריכת מזון ברצועת עזה - קווים אדומים". מסמך זה טוען כי מחויבותה של ישראל כלפי הפלסטינים ברצועת עזה מסתכמת בהבטחת צרכים בסיסיים הדרושים להישרדות. על פי עקרון זה, יש למנוע באופן פעיל התפתחות אישית וכלכלית מעבר למינימום זה. הגוף המתאם את פעילות הממשלה בשטחים - מתפ"ש (COGAT) אינו עומד אף בסטנדרט הנמוך שקבע לעצמו, כאשר מספר המשאיות שנכנסו לעזה מאז יוני 2007 הנו נמוך מהמינימום הקבוע במסמך האמור. אם לא די בכך, הרי שהוכח כי חלק מרשימת הסחורות שנכנסו לרצועת עזה אינה מבוססת על צרכי האוכלוסייה ברצועת עזה, אלא מערבת אינטרסים כלכליים של סוחרים ובעלי אינטרס ישראליים, הזכרים - בעידוד המדינה - בגישה לשווקים ברצועת עזה.

מדיניות הסגר הביאה את כלכלת עזה על סף התמוטטות. המחסור בחומרי גלם מיובאים והאיסור הכמעט מוחלט על ייצוא, הובילו לירידה משמעותית ביצור בתוך הרצועה. המוצרים שהוכנסו לרצועת עזה, בין ההצהרה ביוני 2010 ועד כתיבת שורות אלו, היו סחורות מוגמרות המוכנות לצריכה ולא חומרי גלם לתעשייה פנימית, אשר בעזרתם ניתן היה לייצר באופן עצמאי ברצועת עזה. מכאן המסקנה כי השינוי האמור לעיל במדיניות, אינו בא לענות על הבעיות הכלכליות ברצועת עזה, אשר החמירו משמעותית מאז ההכרזה הרשמית של ממשלת ישראל על מדיניות הסגר בעקבות אירועי יוני 2007, אלא הוא נועד אך ורק להגדיל את היקף הסחורות הנכנסות לרצועת עזה. יצויין, כי אף אם חומרי גלם היו זמינים לייצור תעשייתי ברצועת עזה, האיסור על ייצוא לא היה מביא לשיפור המצב הכלכלי. לפיכך, הגידול היחסי בהיקף הסחורות הנכנסות אינו מועיל לשיפור המצב הכלכלי הקשה השורר ברצועת עזה.

בנסיבות אלו, פותחה ברצועת עזה מערכת של מנהרות הברחה ממצרים שמטרתה הבאת חומרי גלם ומוצרים לצריכה יומית. המסחר במנהרות משתנה בהתאם לאספקה ודרישה, ובהתאם למוצרים שישראל מתירה מעברם לרצועת עזה. בנסיבות אלה, ללא פתיחה מוחלטת של המעברים, לרבות פתיחת המרחב הימי והאווירי לתנועת סחורות ובני אדם, תושבי רצועת עזה ימשיכו להיות תלויים במסחר המנהרות כערוק חיים כלכלי.

בהמשך, מנתח הדו"ח שני מגזרים בכלכלת עזה - החקלאות והדייג - ובוחן את הקשר ביניהם לבין העלייה בהיקף הסובלים מחוסר ביטחון תזונתי ומתזונה לקויה. שני מגזרים אלה סובלים קשות בגין מגבלות חמורות שמטילה ישראל על הגישה לאדמות חקלאיות ולשטחי הדייג. אזורי חיץ, האוסרים כניסת פלסטינים לתוכם, עליהם הכריזה ישראל בים וביבשה פוגעים ביכולת הדייג וביכולת לעבד את האדמות. עבור המגזר החקלאי האיסור על ייצוא - משמעותו פגיעה ביכולת הייצור. בנוסף, אלימות הצבא הנקטת מפעם לפעם נגד חקלאים ודייגים הנכנסים לאזורי החיץ האסורים לתנועה, גרמו לפציעותם ולמותם של רבים אחרים. הנזק שנגרם לתשתיות האזרחיות במהלך "עופרת יצוקה" פגע בכושר העבודה של אלפים מתושבי רצועת עזה.

איור מספר 3: סירת הדיג של חאלד אל-הביל מוצתת על ידי צה"ל בספטמבר 2009.²

2 באדיבות תנועת הסולידריות הבינלאומית (International Solidarity movement), דייג תחת אש,

<http://fishingunderfire.blogspot.com/>, accessed May 2010

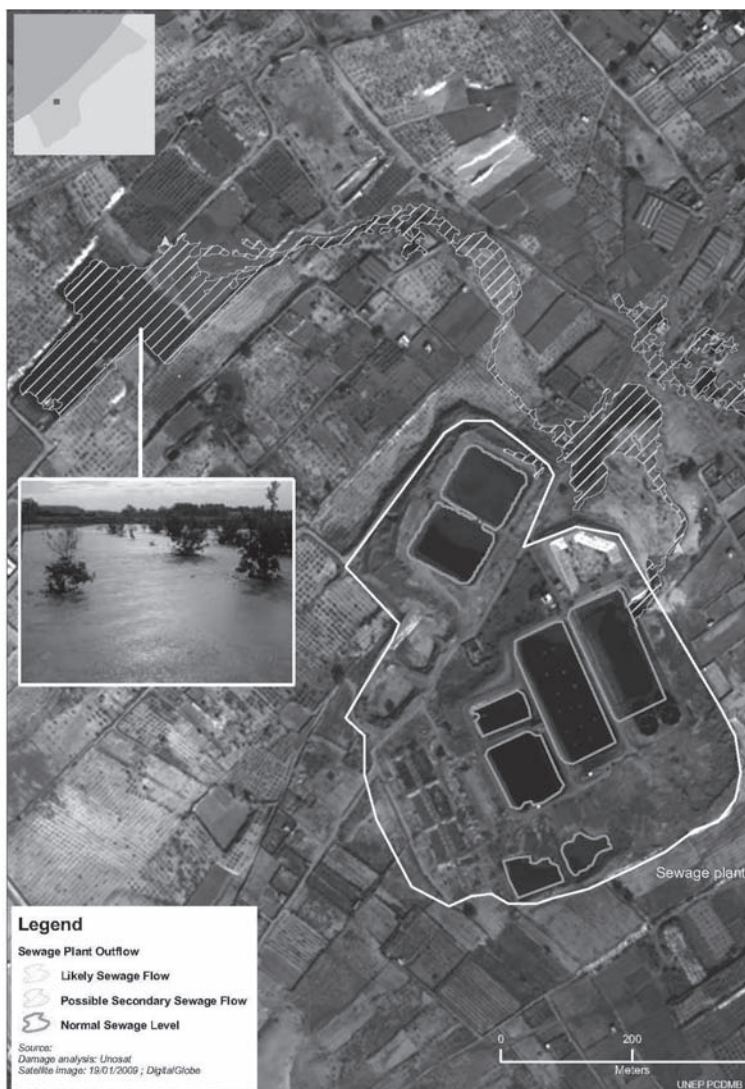

איור מספר 4: חוות עופות הרוסה בזייתון לאחר מבצע "עופרת יצוקה".³

חלקו השני של הדו"ח מתאר את משבר המים בעזה ואת השפעותיו על בריאותם של תושבי הרצועה. מבין הבעיות הרפואיות הנגרמות מאיכותם של המים ברצועה, ניתן למנות המטהמוגלובין-אנמיה (הידועה גם בכינוי "תסמונת התינוק הכחול"), שלשולים ותברואה ירודה. בעיות אלו אינן חדשות ברצועה, אך ההידרדרות הדרמטית של תשתיות המים תחת הסגר, ובייחוד לאחר הנזק שגרם מבצע "עופרת יצוקה", הפכה אותן לאקוטיות יותר ולקשות יותר לפתרון בטווח הארוך.

כיום, 90 עד 95 אחוזים מן המים אותם מספק אקוויפר החוף של עזה, שהוא מקור המים הראשי של הרצועה, אינם ראויים לשתיה על ידי בני אדם, בעיקר בשל רמות גבוהות של הרכיב ניטראט ובשל אחוזי מליחות גבוהים. מצב זה דחק את רוב תושבי הרצועה להסתמך במקרה הטוב על אספקת מים ממקורות פרטיים, ובמקרה הגרוע על מי שתייה בלתי מפקחים. בשני המקרים, צריכת המים מלווה בסיכון גבוה לזיהום בקטריאלי. כמו כן, מתקני אחסון והתפלת המים נפגעו קשות במבצע "עופרת יצוקה", ותיקונם נמשך זמן רב בשל הקושי להכניס לרצועה חלקי חילוף וחומרי בנייה חיוניים.

3 באדיבות ארגון המזון והחקלאות של האו"ם בירושלים (FAO-Jerusalem)

איור מספר 5: היקף הצפת הביוב ממערכת הביוב בשכונת "אל זייתון" כתוצאה ממבצע "עופרת יצוקה" (תצלום מ-19 בינואר 2009).⁴

הניצול המקסימאלי של יתרת של מקורות המים, היעדר טיפול הולם במערכת הביוב ביוב המליחות הגבוהה של אקוויפר החוף, העולה בקצב מהיר ותמידי מביאים לכך שאיכות המים ברצועת עזה מאימת באופן

4 באדיבות התכנית הטביבתית של האו"ם (United nations Environmental Programme), הערכת איכות הסביבה של רצועת עזה: בעקבות הסלמת העוינות בדצמבר 2008 - ינואר 2009, ספטמבר 2009.

הניצול המקסימאלי של יתרת של מקורות המים, היעדר טיפול הולם במערכת הביוב ביוב המליחות הגבוהה של אקוויפר החוף, העולה בקצב מהיר ותמידי מביאים לכך שאיכות המים ברצועת עזה מאיימת באופן תמידי על בריאות האוכלוסייה.

עמותת רופאים לזכויות אדם מאמינה כי כל בני האדם, ללא קשר ללאום או לזהות ממשלתם, זכאים לחיות חיים הכוללים הרבה ב"מינימום הומניטארי". תושבי רצועת עזה זכאים להכרה מלאה בזכויות האדם שלהם.

מניעת מוות המוני מרעב נחשבת למטרה נעלה במצבים של אסון טבע או אסונות אחרים; בשום פנים אסור שזו תהיה המטרה של מדיניות ארוכת טווח של עשרות שנים, כפי שמתרחש במקרה של מדיניות ישראל כלפי רצועת עזה, בה המטרה היא למנוע קיומם של חיים בכבוד - ב"מינימום הומניטארי"-שאת גבולותיו קובעת ישראל.

אנו מאמינים כי על ישראל והקהילה הבינלאומית לאמץ בהקדם את ההמלצות הבאות:

המלצה ראשונה: אנו קוראים לציבור הישראלי, לממשלת ישראל, וכן לקהילה הבינלאומית, להכיר בכך שהסרה של הסגר מעל רצועת עזה מחייבת הרבה מעבר לשינוי מדיניות המעברים של ישראל. צעד זה מחייבת להיות כולל ומקיף, באופן שיאפשר מעבר חופשי של אנשים סחורות אל ומתוך הרצועה.

המלצה שנייה: אנו קוראים לממשלת ישראל לקחת אחריות על המצב הנוכחי ברצועת עזה, ולסיים מיידית את הסגר.

המלצה שלישית: אנו קוראים לקהילה הבינלאומית להכיר בחלקה ביצירת התלות של אנשי עזה בסעד הומניטארי, ולצאת במחאה ברורה כנגד מדיניות הסגר.

חוות דעת מומחה

ד"ר קולין דואק **Dr. Colleen Doak**

המחלקה למדעי הבריאות, מחלות זיהומיות, **Vrije University**, אמסטרדם.

פרופסור ג'ון יודקין **Professor John Yudkin**

המחלקה לפיתוח בינלאומי של בריאות ורפואה
London University College, London

הגורמים העומדים בבסיס התזונה הלקויה ברצועת עזה מושפעים מהגבלות מסחר, מהגבלות חופש התנועה ומשיבוש מערכות המים והחקלאות.

הגבלות ושיבושים אלה עלולים לפגוע בביטחון התזונתי בכך שהם מגבילים את "הגישה הפיזית, החברתית והכלכלית למזון בטוח, מזין ובכמות מספקת." מדיווחים עולה כי אספקת המזון מכילה די אנרגיה אך איכותו של המזון ירודה.

מערך התזונה הנוכחי, המבוסס בעיקר על מזון בסיסי ומזון עתיר אנרגיה, עלול להוביל לתלואה מוגברת של מחלות כרוניות, הן בדור הנוכחי והן בדור העתיד. מערך תזונה עשיר באנרגיה, אך דל באיכות המזון, מהווה הסבר הגיוני לדיווחים על שכיחות גבוהה של אנמיה, זאת לעומת שכיחות נמוכה של בעיות גדילה ותת משקל.

מעבר לכך, מערך תזונה דל של פירות טריים, ירקות ובשר, הוביל לאזהרה מצד "ארגון המזון והחקלאות" (Food and Agriculture Organization) ותכנית המזון העולמית של האו"ם (World Food Programme of the United Nations) מפני מחסור אפשרי במינרלים וויטמינים. בעוד שעל חסרים במיקרונוטריינטים אפשר לתת מענה באמצעות תוספי מזון מועשרים, פירות וירקות טריים חיוניים כדי להגן על הגוף מפני סרטן ומחלות לב וכלי דם. פירות וירקות הם גם מקור חשוב של קרוטינואידים המשמשים כנוגדי חמצון ומפעילים השפעות אימונומודולטוריות. בנוסף, שיבוש באספקת הדגים וצמצום בקליטה של חומצה אלפא-לינוליאית מירקות ירוקים עלוליים גרמו לאיבוד חומצות שומן מסוג n-3. עקב כך, עלולים לעלות הסיכון למחלות לב וכלי דם ולמחלות אחרות של הגיל הבוגר והסיכון להשפעות שליליות על גדילה והתפתחות עוברית. השכיחות הגבוהה של מטהמוגלובין-אנמיה בעזה קשורה כפי הנראה למים "שאינם מטופלים"

(untreated water) עם רמות גבוהות מהמותר של ניטראטים. מלבד זאת, יתכן כי מצב זה הופך לחמור יותר בשל מחסור תת-קליני של חומצות אמינו המכילות סולפור sulphur - דבר הגורם לפגיעה ביכולת לעכב חימצון. על מנת להבין את הנושא לעומק, יש לתעד באמצעות סקר תזונה את מידת הקליטה של חומצה פולית ואת הרמה הביולוגית שלה, וכן של ויטמין B12, ברזל וחומצות שומן 3-n. כמו כן יש לבחון את הרמות המדווחות של קליטת ויטמינים חיוניים, של מינרלים ושל חומצות אמינו חיוניות. יש למדוד רמות של נוגדי חמצון לרבות גלוטאטיון glutathione. לפי עיקרון מספר תשע של "ארגון הבריאות העולמי" (World Health Organization), על מדינות לפעול לשיפור רמת התזונה, ורמת הביטחון התזונתי של האוכלוסייה החיה תחת אחריותה תוך תמיכה בבריאות הציבור ובהתפתחות ברת קיימא. האוכלוסייה ברצועת עזה סובלת מהידרדרות ברמת התזונה והביטחון התזונתי כתוצאה מהנזק לחקלאות ולדייג ומההגבלות על מסחר ותנועה חופשית. סכנות בריאותיות אלה גוברות בשל נזק התשתיות החמור אשר נגרם למערכות טיהור המים והביוב, שהוביל לכך שרוב המים המסופקים בעזה מסווגים על ידי ארגון הבריאות העולמי כלא ראויים לצריכה אנושית.

חות דעת מומחה

ד"ר אנט הובר-לי, Annette Huber-Lee, PhD

חוקרת אורחת, Tufts University (אוניברסיטת טאפטס)

מצב המים בעת הנוכחית, ברצועת עזה, על כל היבטיו הוא, בפשטות, בלתי נסבל. מים שאינם בטוחים לשתיה עלולים לגרום ברמה המיידית לשלשולים, ולעיתים במקרים קיצוניים למחלה מסכנת החיים "תסמונת התינוק הכחול", וכן להשפעות על בריאות אחרות, בטווח הרחוק יותר. מים שאינם בטוחים לשימוש עלולים לגרום לזיהום של גידולים חקלאיים ולמחסור כללי במזון. מחסור בכמויות מספקות של מים עלול לגרום אותן בעיות, כאמור. בסוף שנות התשעים ניהלתי מחקר אשר בחן אפשרויות לתכנון מערכת אספקת מים קבועה ברצועת עזה. כבר אז, סבלה מערכת המים ברצועה מבעיות קשות. המחקר הוביל למסקנה כי האפשרויות היחידות להתמודדות עם מציאות זו הן או מציאת מקור מים חדש להתפלה, או ביטול הדרגתי של החקלאות. האפשרות השנייה אינה באה בחשבון מבחינה חברתית, כך שהברירה היחידה שנוותרת היא מציאת מקורות מים חדשים עבור רצועת עזה. מסקנה זו תקפה

גם במידה וכל מי השפכים משימוש ביתי ותעשייתי יותפלו וימוחזרו על ידי מגזר החקלאי - דבר אשר נכון להיום כלל אינו מתרחש.

כעת, מצב המים עגום אף יותר מן התסריט השלילי ביותר שניבא מחקר מוקדם זה. לא השכלתי לחזות את הנזק וההרס שנגרם לתשתית הקיימת. למצב דברים זה נוסף מקרה קלאסי של "טרגדיה של נחלת הכלל" - שאיבת יתר נפוצה של האקוויפר. המליחות של המים מזיקה הן לבריאות האדם, הן ליצור חקלאי, ובכך פוגעת גם בפרנסה.

בטחון מים ובטחון תזונתי שזורים זה בזה באופן בסיסי - יש להתייחס אליהם במקביל. ויש להתייחס אליהם בדחיפות.

מצב המים ברצועת עזה מייצג את ההפרה הבסיסית ביותר של זכויות אדם - הזכות למים ולמזון הולמים ובטוחים. כדי לעצור את הטרגדיה הזו יש להניח את הפוליטיקה בצד, ויש לנקוט במספר צעדים:

ראשית, יש לייבא מים ממקורות נוספים, בין אם ממדינות שכנות ובין אם באמצעות התפלה. שנית, דרושה התפלה של מי שפכים והפיכתם לשמישים במשק הבית ובתעשייה. טיפול זה עשוי לספק מקור מים נוסף במידה והוא נעשה כראוי.

שלישית, יש לצמצם את מידת השאיבה מן האקוויפר. כמו כן, על מנת לבלום את תהליך פלישת המים המלוחים, חיוני לדאוג למילוי מחדש של האקוויפר. כיום, באקוויפר החוף אין די מים אשר בטוחים לצרכי האדם או חקלאות.

-1-

לישראל	ההגנה	צבא
צה"ל	דובר	חטיבת
ציבור	קשרי	ענף
הציבור	אזרחי ומגויסות	מדור
03-5691842		טל':
03-5693971		פקס:
הקרניה	01025	דואר
4083		ז-א
התשע"א	בכסלו	י"ז
2010	בנובמבר	24

דובר צה"ל
IDF Spokesperson

לכבוד
מר רן ירון
מנהל מחלקת שטחים מבטיים
"רומאים לזכויות אדם"
במקס': 03-6873029

הנדון: תגובה לדו"ח רלי"א: "Humanitarian Minimum: Israel's Role In Creating Food and Water Insecurity in the Gaza Strip"

לחץ תגובתנו לטענות המופנות כלפי צה"ל במסגרת הדו"ח שבנדון:

מאז מבצע "עופרת יצוקה" חמא"ס משקיע מאמצים בניסיונות לשקם את יכולתו הצבאית, ופועל להגדלת טווחי חירי באמצעות חברות מציר "פילדלפי" דרך חיס. על מנת להילחם בטורוד נגד אזרחי ישראל, צה"ל תוקף מנהרות בתן מוברחים אמצעי לחימה לשימוש אזרחי הטרור, ומנהרות טורוד שנופרו לשטח מדינת ישראל ומעודו לאפשר פגיעה באזרחים ובחיללים. בין אלה, מנורת טורוד שהותקפה ב-4.9.2010 ונעודה לחדירת מחבלים לשטח מדינת ישראל ולביצוע פיגועי טורוד.

בשנים האחרונות נרשמו אירועים רבים של פעילות חבלנית עוינת נגד כוחות צה"ל, הפעלים בקרבת הגדר הביטחונית, וניסיונות חדירת לשטח ישראל כדי לבצע פיגועים נגד אזרחים ישראלים, פעמים רבות תחת מסווה של אוכלוסייה פלסטינית אזרחית. כך לדוגמא, ביום 25.05.10 התפרצה בסמוך לגדר המערכת בצפון הרצועה עלת תופת שנשלחה לכיוון שטח ישראל על ידי ילד פלסטיני בלבוש אזרחי.

מתחילת שנת 2010 נרשמו בסמוך לגדר המערכת 82 אירועים של ירי לעבר כוחות צה"ל שתוכס 15 אירועי ירי של טילים מתקדמים נגד טנקים וכ- 35 אירועים של תנחות מטענים. ב-28 ביוני 2010 לדוגמא, במהלך הפגנה אזרחית תמימה לכאורה הונח מטען כנגד כוחות צה"ל עיי 2 מהמפגינים. על מנת להגן על בטחון אזרחי מדינת ישראל וחיללי צה"ל, וכמענה לצורך ביטחוני הכרחי, נערך מעת לעת חישוב של צמחית בר באופן נקודתי בלבד ובשטחים הסמוכים לגדר המערכת ברצועת עזה, המשמשים את אזרחי הטרור לביצוע פעילות חבלנית נגד כוחות צה"ל המפעלים במרחב.

כמו כן, לאור החשש מביצוע פעילות טורוד כאמור בקרבת הגדר, צה"ל הזהיר את האוכלוסייה הפלסטינית מהתקרבות לגדר הביטחון. האזור שלגביו ניתנה האזהרה נקבע לאור ניתוח האיומים

בלמ"ס

-2-

הביטחוניים ותוך התחשבות מרבית בצורך לצמצם את הפגיעה במרקם החיים של התושבים הפלסטינים. בתחילת השנה, הוטלו ברצועת עזה כרוזים בערבית, המסבירים לאוכלוסיה על האיסור להתקרב לגדר הביטחונית.

בצה"ל קיימות פקודות מפורטות לגבי כללי הפתיחה באש בגזרה, וכל אירוע המעלה חשש לתריגה של חיילי צה"ל מחכללים האמורים, נבדק לגופו של עניין בהתאם למדיניות הקיימת.

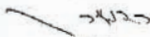
ארגוני הטרור, בהם חמא"ס, עושים שימוש במרחב חימי שמול חופי רצועת עזה לצרכי פעילות חבלנית עוינה, לרבות נסיונות לביצוע פיגועי תופת כנגד מתקנים אסטרטגיים של ישראל וכלי שיט של חיל הים, נסיונות חירח לחופי ישראל, הברחת אמצעי לחימה לרצועת עזה וכו'. על מנת להתמודד עם האיומים הביטחוניים שיוצרת הפעילות חני"ל, נאלץ חיל הים להגביל את פעילות השייט במרחב חימי שמול רצועת עזה.

במהלך מבצע "עופרת יצוקה", לאור הלחימה האינטנסיבית שהתקיימה בין צה"ל לחמא"ס, נאלץ חיל הים לאטור על תנועת כלי השיט במרחב חימי שמול רצועת עזה. עם תום המבצע, על אף הסיכונים הביטחוניים המוגברים שקיימים בגזרה, הוחלט לאפשר פעילות של כלי שיט בטווח של עד 3 מייל מחופי הרצועה. שלא כפי שצוין בטיזת הדו"ח, הסכמי הביניים עם הפלסטינים הגדירו אזורים חיצוניים לכניסת כלי שיט, למעט כלי שיט של חיל הים הישראלי בצפון הרצועה ובצמוד לגבול עם מצרים.

חיל הים עושה מאמץ למוער ככל הניתן את הפגיעה הכלכלית אשר נגרמת, למרבה הצער, לדייגים ברצועת עזה. בחיל הים מתבצעות הערכות מצב עיתיות, במסגרתן נבחנת האפשרות לאפשר הרחבה של השטח המותר לדיג, תוך איוון בין האיומים הביטחוניים הקיימים בגזרה אל מול הפגיעה הנרמלת לפעילות הדיג כתוצאה מהגבלת האזור המותר לתנועת כלי שיט.

בחודש אפריל 2009 היה ניסיון לפגיעה ימי בעזרת סירת דיג תופת אשר נשאה חומר נפץ רב והתמוצצה בקרבת כלי שיט של חיל הים. כלי השיט אשר שמר על מרחק בטיחות לא נפגם.

סירות דיג אשר מקפידות על התחום המותר, אינן מופרעות על ידי חיל הים. כל טענה קונקרטית בדבר פגיעה בלתי מוצדקת בדייגים, נבדקת לגופה.

ברכה,

 ריטן קצינת מדור זכויות אדם ופניות ציבור צה"ל
 חמא"ס, מדור זכויות אדם ופניות ציבור צה"ל
 טרן אדם ופניות ציבור צה"ל

בלמים

**"לדאוג לשיפור תזונה, לספק מזון בריא ולשמור על ביטחון
תזונתי לאורך כל שלבי החיים, תוך שמירה על בריאות הציבור
ותנאים המאפשרים פיתוח בר קיימא".**

**(מתוך הנחייה מספר תשע להנחיות ארגון הבריאות העולמי בדבר אחריות מדינות
לבריאות, תכנית העבודה של ארגון הבריאות העולמי לשנת 2008-2009)**

בתצלום העטיפה: משפחה אוכלת על הריסות ביתה, רפיח, פברואר 2009. צילום: איאד אל-באבא, יוניצף

רופאים לזכויות אדם מאמינה כי לכל אדם הזכות לבריאות במובנה הרחב ביותר, בהתבסס על זכויות אדם, צדק חברתי וכללי האתיקה הרפואית. חובתה של מדינת ישראל ליישם זכות זו באופן שוויוני, לכלל האוכלוסיות תחת שליטתה: תושבי ישראל, הבדואים בכפרים הבלתי מוכרים בנגב, אסירים ועצירים, מהגרי עבודה, חסרי מעמד אזרחי, פליטים ומבקשי מקלט ופולסטינים בשטחים הכבושים.

טל: 03-6873718 | פקס: 03-6873029

כתובת: רח' דרור 9, תל אביב-יפו 68135, ישראל

דוא"ל: mail@phr.org.il | אתר אינטרנט: www.phr.org.il

חפשו אותנו בפיסבוק Physicians for Human Rights-Israel

ISSN # 0793-6222